

Η μετάφραση αυτής της σελίδας είναι προϊόν αυτόματης μετάφρασης [Σύνδεσμος]. Οι αυτόματες μεταφράσεις μπορεί να περιέχουν σφάλματα που δυνητικά μειώνουν τη σαφήνεια και την ακρίβεια· ο Διαμεσολαβητής δεν φέρει καμία ευθύνη για τυχόν αποκλίσεις. Για πιο αξιόπιστες πληροφορίες και μεγαλύτερη νομική ασφάλεια, ανατρέξτε στην πρωτότυπη έκδοση που αγγλικά περιέχεται στον ανωτέρω σύνδεσμο. Για περισσότερες πληροφορίες συμβουλευτείτε τη [γλωσσική και μεταφραστική πολιτική \[Σύνδεσμος\]](#) μας.

Σύσταση σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή χειρίστηκε αίτημα πρόσβασης του κοινού σε έγγραφα σχετικά με την ποιότητα των ιατρικών масκών που διανεμήθηκαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19 (υπόθεση 790/2021/MIG)

Σύσταση

Υπόθεση 790/2021/MIG - Εκκίνηση έρευνας στις 30/04/2021 - Σύσταση σχετικά με 05/11/2021 - Απόφαση στις 25/05/2022 - Ενδιαφερόμενα θεσμικά όργανα Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Υποθέσεις στις οποίες διαπιστώθηκε κρούσμα κακοδιοίκησης) | Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Συμφωνηθείσα σύσταση από το θεσμικό όργανο) |

Ο καταγγέλλων ζήτησε πρόσβαση του κοινού σε έγγραφα σχετικά με 1,5 εκατομμύρια ιατρικές μάσκες τις οποίες η Επιτροπή είχε αγοράσει σε πρώιμο στάδιο της πανδημίας COVID-19 και οι οποίες δεν πληρούσαν τα απαιτούμενα πρότυπα ποιότητας. Η Επιτροπή εντόπισε συνολικά 134 έγγραφα και, ενώ χρειάστηκαν δέκα μήνες για να δώσει τελική απάντηση στον καταγγέλλοντα, έδωσε ευρεία πρόσβαση στο κοινό. Ο καταγγέλλων αμφισβήτησε την άρνηση της Επιτροπής να παράσχει πρόσβαση (σε μέρη) 12 εγγράφων και, ειδικότερα, την επίκλησή της στην ανάγκη προστασίας των εμπορικών συμφερόντων του οικείου κατασκευαστή.

Η Διαμεσολαβήτρια έκρινε ότι οι επίμαχες πληροφορίες δεν μπορούσαν ευλόγως να θεωρηθούν εμπορικά ευαίσθητες κατά την έννοια των κανόνων της ΕΕ σχετικά με την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα. Επισήμανε επίσης ότι, ακόμη και αν γινόταν δεκτό ότι η Επιτροπή μπορούσε ευλόγως να επικαλεστεί την απαλλαγή για την προστασία των εμπορικών συμφερόντων, οι επίμαχες πληροφορίες αφορούν προϊόντα τα οποία η ΕΕ αγόρασε με χρήματα των φορολογουμένων για την προστασία της δημόσιας υγείας κατά τη διάρκεια της σοβαρότερης παγκόσμιας υγειονομικής κρίσης εδώ και πάνω από έναν αιώνα. Δεδομένου ότι υπήρξαν προβλήματα με τις μάσκες που αγοράστηκαν, ο Διαμεσολαβητής θεωρεί ότι υπάρχει έντονο δημόσιο συμφέρον να γνωρίζει ποια μέτρα ελήφθησαν για να διασφαλιστεί ότι δεν τέθηκαν σε κυκλοφορία και δεν χρησιμοποιήθηκαν ελαττωματικές μάσκες.

Ως εκ τούτου, ο Διαμεσολαβητής έκρινε ότι η άρνηση της Επιτροπής να επιτρέψει την πρόσβαση του κοινού στην παρούσα υπόθεση συνιστούσε κακοδιοίκηση. Συνέστησε στην Επιτροπή να επανεξετάσει τη θέση της προκειμένου να χορηγήσει σημαντικά αυξημένα, αν όχι πλήρη, πρόσβαση στα επίμαχα έγγραφα.

Καταρτίζεται σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 του Καθεστώτος του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή [1]

Ιστορικό της καταγγελίας

1. Την άνοιξη του 2020, για να συμβάλει στην αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αγόρασε δέκα εκατομμύρια ιατρικές μάσκες μέσω του μέσου στήριξης έκτακτης ανάγκης [2]. Οι ιατρικές μάσκες επρόκειτο να διανεμηθούν σε εργαζομένους στον τομέα της υγείας στα 17 συμμετέχοντα κράτη μέλη και στο Ηνωμένο Βασίλειο.

2. Μετά την αποστολή της πρώτης παρτίδας 1,5 εκατομμυρίου масκών από την Επιτροπή στις συμμετέχουσες χώρες, ορισμένες εθνικές αρχές εξέφρασαν ανησυχίες σχετικά με την ποιότητα των масκών, αναφέροντας ότι δεν πληρούσαν τα απαιτούμενα πρότυπα. Στη συνέχεια, η Επιτροπή ανέστειλε την παράδοση των масκών, δηλώνοντας ότι εξέταζε το θέμα. [3] Η Επιτροπή δήλωσε επίσης ότι είχε ακολουθήσει όλα τα μέτρα ελέγχου κατά την αγορά των масκών και ότι είχε επαληθεύσει ότι ήταν χρησιμοποιήσιμες. Τελικά αποδείχθηκε ότι οι μάσκες ήταν κακής ποιότητας και ο έμπορος συμφώνησε να λάβει μέτρα μετριασμού.

3. Τον Ιούνιο του 2020, ο καταγγέλλων, δημοσιογράφος, ζήτησε [4] από την Επιτροπή να παράσχει στο κοινό πρόσβαση σε

«[κ]άθε ηλεκτρονικό μήνυμα, συμπεριλαμβανομένων των συνημμένων, μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών σχετικά με την αποστολή ιατρικών масκών που παραδίδονται σε 17 κράτη μέλη και στο Ηνωμένο Βασίλειο για την προστασία των εργαζομένων στον τομέα της υγείας από τον κορονοϊό, στο πλαίσιο του μέσου στήριξης έκτακτης ανάγκης.»

4. Η Επιτροπή εντόπισε 134 έγγραφα. Χορήγησε πλήρη πρόσβαση σε τρία έγγραφα, μερική πρόσβαση σε 95 έγγραφα και αρνήθηκε την πρόσβαση σε 36 έγγραφα στο σύνολό τους. Για να αρνηθεί την πρόσβαση, η Επιτροπή στηρίχθηκε σε ορισμένες εξαιρέσεις που προβλέπονται από τους κανόνες της ΕΕ για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα, συμπεριλαμβανομένης της ανάγκης προστασίας των εμπορικών συμφερόντων [5].

5. Τον Νοέμβριο του 2020 ο καταγγέλλων ζήτησε από την Επιτροπή να επανεξετάσει την απόφασή της να αρνηθεί την πρόσβαση (υποβάλλοντας «επιβεβαιωτική αίτηση»).

6. Στη συνέχεια, η Επιτροπή χορήγησε στον καταγγέλλοντα ευρύτερη πρόσβαση. Ωστόσο, υποστήριξε ότι η πρόσβαση σε (μέρη) ορισμένων εγγράφων έπρεπε να απορριφθεί για την προστασία του δημόσιου συμφέροντος όσον αφορά τη δημόσια ασφάλεια [6] και για την

προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα [7] . Η Επιτροπή αρνήθηκε επίσης την πρόσβαση σε τρία έγγραφα στο σύνολό τους και σε τμήματα εννέα εγγράφων λόγω της ανάγκης προστασίας των εμπορικών συμφερόντων του οικείου κατασκευαστή. Συναφώς, η Επιτροπή έκρινε ότι κανένα δημόσιο συμφέρον δεν μπορούσε να υπερισχύσει της ανάγκης προστασίας των εν λόγω εμπορικών συμφερόντων.

7. Δυσανεστημένος με το αποτέλεσμα σε σχέση με τα εν λόγω δώδεκα έγγραφα, ο καταγγέλλων απευθύνθηκε στη Διαμεσολαβήτρια τον Απρίλιο του 2021.

Η έρευνα

8. Η Διαμεσολαβήτρια κίνησε έρευνα σχετικά με την καταγγελία ότι η Επιτροπή κακώς αρνήθηκε την πρόσβαση του κοινού σε (μέρη) δώδεκα εγγράφων με βάση την ανάγκη προστασίας των εμπορικών συμφερόντων.

9. Κατά τη διάρκεια της έρευνας, η ομάδα έρευνας της Διαμεσολαβήτριας εξέτασε τα επίμαχα έγγραφα και συναντήθηκε με εκπροσώπους της Επιτροπής. Στη συνέχεια, η ομάδα έρευνας συνέταξε έκθεση συνεδριάσεως την οποία κοινοποίησε στον καταγγέλλοντα και, στη συνέχεια, έλαβε τις παρατηρήσεις του καταγγέλλοντος επί της εκθέσεως αυτής.

Επιχειρήματα που προβλήθηκαν

Στο στάδιο της επανεξέτασης

10. Ο καταγγέλλων αμφισβήτησε τον τρόπο με τον οποίο, σε περίπτωση που η παράδοση μασκών κακής ποιότητας ήταν ακούσια και η κατάλληλη ελαφρυντική απάντηση, η δημοσιοποίηση των εγγράφων θα έθιγε τα εμπορικά συμφέροντα του κατασκευαστή.

11. Εάν, από την άλλη πλευρά, υπήρχε κακή πρόθεση, ο καταγγέλλων ισχυρίστηκε ότι υπάρχει υπερισχύον δημόσιο συμφέρον να γνωρίζει την ταυτότητα του κατασκευαστή για την πρόληψη παρόμοιων περιστατικών στο μέλλον.

12. Ο καταγγέλλων θεώρησε επίσης ότι υπάρχει υπερισχύον δημόσιο συμφέρον να γνωρίζει γιατί οι μάσκες θεωρήθηκαν αρχικά σύμφωνες με το σχετικό πρότυπο και ποια μέτρα ελήφθησαν.

13. Η Επιτροπή ανέφερε ότι τα τρία μη δημοσιοποιηθέντα έγγραφα περιέχουν πληροφορίες σχετικά με συγκεκριμένο κατασκευαστή, συμπεριλαμβανομένων δοκιμών ελέγχου, εκθέσεων επιθεώρησης της ποιότητας και άλλων εμπορικά ευαίσθητων πληροφοριών. Τα τμήματα των υπόλοιπων εγγράφων που έχουν απαλειφθεί περιέχουν επίσης λεπτομέρειες σχετικά με τη συμμόρφωση των μασκών με τα σχετικά πρότυπα, τα μέτρα μετριασμού που προτείνει ο κατασκευαστής και τις εμπορικές σχέσεις του κατασκευαστή με άλλες οντότητες.

14. Η Επιτροπή έκρινε ότι η κοινοποίηση λεπτομερών πληροφοριών σχετικά με τα ζητήματα ποιότητας που επηρεάζουν τις μάσκες ή τα προτεινόμενα μέτρα μετριασμού θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για να βλάψει τη φήμη του κατασκευαστή. Αυτό θα επηρέαζε τη θέση του κατασκευαστή στην αγορά, υπονομεύοντας έτσι τα εμπορικά συμφέροντά του.

15. Όσον αφορά το ενδεχόμενο υπέρτερο δημόσιο συμφέρον, η Επιτροπή ανέφερε ότι ο καταγγέλλων δεν είχε αποδείξει με ακρίβεια τον τρόπο με τον οποίο η δημοσιοποίηση των εγγράφων θα συνέβαλλε στην προστασία του δημόσιου συμφέροντος.

Ενώπιον του Διαμεσολαβητή

16. Κατά τη συνάντηση με την ομάδα έρευνας, η Επιτροπή δήλωσε ότι τα έγγραφα περιέχουν επίσης πληροφορίες σχετικά με τις διαπραγματεύσεις της με τις εμπλεκόμενες εταιρείες όσον αφορά τα μέτρα μετριασμού. Η γνωστοποίηση των πληροφοριών αυτών θα έθιγε τις εμπορικές σχέσεις των εν λόγω οντοτήτων.

17. Η Επιτροπή υποστήριξε ότι δεν υφίσταται υπέρτερο δημόσιο συμφέρον που να δικαιολογεί τη δημοσιοποίηση. Διευκρίνισε ότι οι συμβατικοί κανόνες που διέπουν την αγορά των масκών είναι ικανοί να προστατεύσουν το δημόσιο συμφέρον σε περίπτωση μη τηρήσεως των συμβατικών υποχρεώσεων.

18. Όσον αφορά το γενικά υψηλό επίπεδο διαφάνειας που παρέχεται τελικά από την Επιτροπή στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων για τα εμβόλια με τις φαρμακευτικές εταιρείες, η Επιτροπή δήλωσε ότι, στην προκειμένη περίπτωση, οι εμπλεκόμενες εταιρείες δεν έχουν δώσει τη συγκατάθεσή τους για την αποκάλυψη οποιωνδήποτε πληροφοριών. Η Επιτροπή προσέθεσε ότι δεν έχει συνάψει απευθείας σύμβαση με τον κατασκευαστή των масκών και ότι, ως εκ τούτου, δεν την είχε συμβουλευθεί σχετικά με το αίτημα πρόσβασης του καταγγέλλοντος. Είχε συμβουλευτεί μόνο τον διανομέα, ο οποίος δεν είχε απαντήσει.

19. Στις παρατηρήσεις του σχετικά με την έκθεση της συνεδρίασης, ο καταγγέλλων υποστήριξε ότι η Επιτροπή δεν μπορούσε να επικαλεστεί την ανάγκη προστασίας των εμπορικών συμφερόντων, δεδομένου ότι ούτε ο διανομέας ούτε ο κατασκευαστής των масκών είχαν αντιταχθεί στην κοινοποίηση.

20. Ο καταγγέλλων υποστήριξε ότι υπάρχει υπέρτερο δημόσιο συμφέρον για την «κατανόηση του λόγου για τον οποίο εγκρίθηκαν αρχικά οι ελαττωματικές μάσκες και του κατά πόσον οι μάσκες ήταν ελαττωματικές ως συνέπεια κακής πρόθεσης ή ατυχήματος».

Η αξιολόγηση του Διαμεσολαβητή που οδήγησε σε σύσταση

21. Ενώ η Επιτροπή χρειάστηκε συνολικά δέκα μήνες για να απαντήσει στο αίτημα πρόσβασης

του καταγγέλλοντος, η Διαμεσολαβήτρια αναγνωρίζει ότι το αίτημα αφορούσε ένα από τα πιο πολυσύχναστα τμήματα της Επιτροπής εκείνη την εποχή, συγκεκριμένα τη ΓΔ SANTE. Ο Διαμεσολαβητής σημειώνει επίσης ότι το αίτημα αφορούσε σημαντικό αριθμό εγγράφων και ότι δόθηκε εκτεταμένη πρόσβαση. Δώδεκα από τα έγγραφα αυτά αμφισβητούνται εν προκειμένω.

22. Η ομάδα έρευνας της Διαμεσολαβήτριας εξέτασε τα έγγραφα. Περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, πληροφορίες σχετικά με τον ποιοτικό έλεγχο των масκών, τη συμμόρφωσή τους με τα σχετικά πρότυπα, τα μέτρα μετριασμού που προτείνει ο κατασκευαστής και τις επιχειρηματικές σχέσεις του κατασκευαστή με άλλες οντότητες.

23. Τα θεσμικά όργανα της ΕΕ δεν μπορούν να επικαλεστούν την ανάγκη προστασίας των εμπορικών συμφερόντων απλώς και μόνο επειδή οι πληροφορίες αφορούν μια εταιρεία και τις επιχειρηματικές της σχέσεις. Η εξαίρεση που περιλαμβάνεται στους κανόνες πρόσβασης του κοινού χρησιμεύει για την προστασία εμπορικά *ευαίσθητων* πληροφοριών, δηλαδή πληροφοριών οι οποίες, εάν δημοσιοποιηθούν, θα έθιγαν τα νόμιμα εμπορικά συμφέροντα της οικείας εταιρείας, όπως πληροφορίες σχετικά με την επιχειρηματική στρατηγική της ή την εμπειρογνωμοσύνη της. [8] Όταν επικαλούνται την εξαίρεση αυτή, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ πρέπει να εξηγούν τον τρόπο με τον οποίο η δημοσιοποίηση θα μπορούσε να υπονομεύσει *συγκεκριμένα και ουσιαστικά* τα νόμιμα εμπορικά συμφέροντα που διακυβεύονται. Επιπλέον, ο κίνδυνος επέλευσης της εικαζόμενης ζημίας πρέπει να είναι *ευλόγως προβλέψιμος και όχι αμιγώς υποθετικός* [9].

24. Στην προκειμένη περίπτωση, η Επιτροπή υποστήριξε ότι η αποκάλυψη των πληροφοριών που δεν κοινοποιήθηκαν θα έθιγε τα εμπορικά συμφέροντα του κατασκευαστή, καθώς θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για να βλάψει τη φήμη του και, ως εκ τούτου, να θέσει σε κίνδυνο τη θέση του στην αγορά. Η Διαμεσολαβήτρια θεωρεί ότι αυτό δεν αρκεί για να διαπιστωθεί η ύπαρξη νόμιμου και πραγματικού κινδύνου, όπως απαιτείται από τους κανόνες της ΕΕ για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα και τη σχετική νομολογία.

25. Συγκεκριμένα, το κοινό γνωρίζει ήδη ότι υπήρξαν προβλήματα ποιότητας με την πρώτη παρτίδα 1,5 εκατομμυρίου масκών. [10] Μολονότι οι πληροφορίες αυτές θα μπορούσαν ενδεχομένως να χρησιμοποιηθούν για να βλάψουν τη φήμη του ενδιαφερόμενου κατασκευαστή, δεν είναι σαφές πώς θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για τον σκοπό αυτό οι απαλειφθείσες πληροφορίες, ιδίως σχετικά με τα ειδικά μέτρα μετριασμού. Ένας τέτοιος κίνδυνος θα μπορούσε να προκύψει εάν δεν είχαν ληφθεί μέτρα μετριασμού ή εάν τα μέτρα που πρότεινε ο κατασκευαστής θεωρούνταν ακατάλληλα ή ανεπαρκή. Ωστόσο, ο Διαμεσολαβητής θεωρεί ότι, εάν αποκαλύπτονταν λεπτομέρειες σχετικά με τα μέτρα, το κοινό θα ήταν απίθανο να διατυπώσει μια τέτοια άποψη.

26. Επιπλέον, δεν είναι σαφές στον Διαμεσολαβητή ότι μια εταιρεία που παραδίδει ελαττωματικά προϊόντα έχει βάσιμο ισχυρισμό ότι ο αντισυμβαλλόμενος, εν προκειμένω η Επιτροπή, πρέπει να τηρεί το εν λόγω απόρρητο.

27. Ως εκ τούτου, η Διαμεσολαβήτρια θεωρεί ότι η Επιτροπή δεν δικαιολογημένα αρνήθηκε την πρόσβαση στηριζόμενη στην ανάγκη προστασίας θεμιτών εμπορικών συμφερόντων.

28. Ακόμη και αν γίνει δεκτό ότι η Επιτροπή θα μπορούσε ευλόγως να επικαλεστεί την απαλλαγή για την προστασία των εμπορικών συμφερόντων, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η απαλλαγή αυτή μπορεί να παρακαμφθεί από ένα δημόσιο συμφέρον που θεωρείται πιο σημαντικό.

29. Η Διαμεσολαβήτρια θεωρεί ότι οι εταιρείες που συναλλάσσονται με τη διοίκηση της ΕΕ, είτε άμεσα είτε έμμεσα, θα πρέπει να αναμένουν ότι ορισμένες πληροφορίες θα δημοσιοποιούνται. Αυτό περιλαμβάνει την ταυτότητά τους και, όταν προκύπτουν προβλήματα, πληροφορίες σχετικά με τα προβλήματα αυτά και τα σχετικά μέτρα για την αντιμετώπισή τους.

30. Εν προκειμένω, οι επίμαχες πληροφορίες αφορούν προϊόντα τα οποία η ΕΕ αγόρασε με χρήματα των φορολογουμένων για την προστασία της δημόσιας υγείας κατά τη διάρκεια της σοβαρότερης παγκόσμιας υγειονομικής κρίσης εδώ και πάνω από έναν αιώνα. Δεδομένου ότι υπήρξαν προβλήματα με τις μάσκες που αγοράστηκαν, ο Διαμεσολαβητής θεωρεί ότι υπάρχει έντονο δημόσιο συμφέρον να γνωρίζει ποια μέτρα έχουν ληφθεί για να διασφαλιστεί ότι δεν τέθηκαν σε κυκλοφορία και δεν χρησιμοποιήθηκαν ελαττωματικές μάσκες.

31. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, η Διαμεσολαβήτρια διαπιστώνει ότι η άρνηση της Επιτροπής να παράσχει πλήρη πρόσβαση του κοινού στα δώδεκα επίμαχα έγγραφα συνιστούσε κακοδιοίκηση. Ως εκ τούτου, διατυπώνει την αντίστοιχη σύσταση κατωτέρω.

Σύσταση

Βάσει της έρευνας σχετικά με την εν λόγω καταγγελία, ο Διαμεσολαβητής διατυπώνει την ακόλουθη σύσταση προς την Επιτροπή:

Η Επιτροπή θα πρέπει να επανεξετάσει την απόφασή της να αρνηθεί την πρόσβαση του κοινού σε (μέρη) των δώδεκα επίμαχων εγγράφων με βάση την ανάγκη προστασίας των εμπορικών συμφερόντων του κατασκευαστή, προκειμένου να παράσχει στον καταγγέλλοντα σημαντικά αυξημένα, αν όχι πλήρη, πρόσβαση στα εν λόγω έγγραφα.

Η Επιτροπή και ο καταγγέλλων θα ενημερωθούν για την παρούσα σύσταση. Σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 2 του καθεστώτος του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή, η Επιτροπή αποστέλλει εμπειρισταωμένη γνώμη έως τις 7 Φεβρουαρίου 2022.

Emily O'Reilly Ευρωπαϊά Διαμεσολαβήτρια

Στρασβούργο, 5/11/2021

